ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Inspektorát

Praha

Inspekční zpráva

Smíchovská střední průmyslová škola, Praha 5, Preslova 25

Adresa: Preslova 25/72, 150 21 Praha 5

Identifikátor školy: 600 005 542

Termín konání komplexní inspekce: 23. – 26. dubna 2001

Čj.	010 262/01-3005
Signatura	oa5fu231

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Smíchovská střední průmyslová škola, Praha 5, Preslova 25 (SSPŠ) je strojírensky profilovaná škola s dlouhou poválečnou tradicí. Ke dni 1. července 1993 byla nově institucionalizována Zřizovací listinou MŠMT ČR jako rozpočtová organizace s právní subjektivitou. Činnost školy byla vymezena podle § 15 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních, středních škol a vyšších odborných škol, ve znění pozdějších předpisů. Dodatkem ke zřizovací listině (k 1. lednu 1995) byl změněn způsob hospodaření organizace na příspěvkový.

V roce 1993 se SSPŠ zapojila do experimentu PHARE VET, v rámci kterého se ověřoval nový průběh vzdělávání ve středním odborném školství (integrovaný "společný" první ročník s možností výběru konkrétního oboru na jeho konci) s vlastními učebními dokumenty. Ty obsahují profil absolventa, klíčové dovednosti a osnovy jednotlivých předmětů a byly schváleny dne 22. července 1998 pod č.j. 22874/98-23. Pod tímto číslem jsou uvedeny všechny tři obory školy, a to:

26-47-M/001 Výpočetní technika

64-42-M/007 Obchodní management ve strojírenství

23-41-M/001 Strojírenství.

Tyto studijní obory jsou potvrzeny posledním platném Rozhodnutím o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školních zařízení č.j. 13 566/2000 - 21, s účinností od 1. září 2000. Stejným rozhodnutím je povolena přechodně zvýšená cílová kapacita školy na 750 žáků pro školní rok 2000/2001 oproti trvale povolené kapacitě 650 žáků od školního roku 2001/2002. V zahajovacím výkazu školy podle stavu k 30. září 2000 je uvedeno 660 žáků, v prvních ročnících je vykázáno po 50 žácích ve všech třech povolených oborech. Ve skutečnosti jsou žáci v prvním ročníku bez zvoleného oboru. Volba probíhá na konci prvního ročníku bez dalších omezení. Proto je skutečné zaměření žáků školy ve druhém až čtvrtém ročníku nerovnoměrné: obor strojírenství studuje 122 žáků, obor výpočetní technika – 295 žáků a obor obchodní management ve strojírenství – 93 žáků.

Škola nevlastní jídelnu ani odloučená pracoviště.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Hodnocení kvality vzdělávání

Výpočetní technika

Učitelé mají vypracované tematické plány, které jsou v souladu se schválenými učebními dokumenty, avšak časová dotace některých témat je nepřiměřená a jejich zařazení do ročníků neumožňuje plynulou návaznost učiva. Např. zařazení výuky programu Visual Basic v 1. ročníku v rámci základů programování bez znalostí produktu Microsoft Office nebo malý časový prostor pro Excel v tematických plánech neumožňuje žákům seznámit se s důležitými funkcemi a výhodami daného produktu. U některých učitelů bylo ve sledovaných hodinách zaznamenáno mírné časové zpoždění oproti předloženým tematickým plánům. Extrémní případ se vyskytl u jedné učitelky, kdy v důsledku její zvýšené absence (nemoc) byl rozsah jednotlivých tematických celků velmi zredukován (30 %). Bezprostřední příprava učitelů na výuku spočívá v ucelené koncepci jednotlivých vyučovacích hodin a výběru osvědčených metod.

Výuku zajišťuje osm učitelů, z nichž dva nesplňují podmínky odborné a pedagogické

způsobilosti a další dva podmínky pedagogické způsobilosti dle vyhlášky MŠMT ČR č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců. Výuka se realizuje v pěti odborných učebnách se 7 - 8 PC propojenými v síti a připojenými pevnou linkou k Internetu. Vzhledem k částečnému morálnímu opotřebení jsou některá PC občas nefunkční. V učebnách jsou zpětné projektory, které učitelé při výuce účelně využívají. Na chodbě v sousedství učeben jsou nástěnky s počítačovou tematikou zaměřenou k tzv. žákovským projektům, zaměření k aktuálnímu učivu chybí, a to i v učebnách. Všechny třídy se na výuku výpočetní techniky dělí pouze na dvě skupiny bez ohledu na počet žáků ve třídě. Proto na jednom PC pracují pravidelně 2 až 3 žáci. Tento skutečnost významně ovlivňuje používané formy a metody práce a zcela vylučuje samostatnou tvůrčí práci žáků.

Softwarové vybavení se v učebnách liší podle témat probíraných v jednotlivých ročnících (Windows 95, Microsoft Office 97, Visual Basic, CorellDRAW, MicroStation, AutoCAD, databáze 4D, 3D studio, FrontPage Express a další). Ředitel školy účelně využívá odborných znalostí učitelů vhodným přidělením tříd dle ročníkové obsahové náplně předmětu.

Vzhledem k materiálním a psychohygienickým podmínkám výuky probíhá procvičování praktických činností převážně formou kolektivní spolupráce, výjimečně krátkým individuálním přezkoušením, při kterém druhá polovina žáků je bez zadání práce soustředěna mimo PC. Teoretické poznatky jsou procvičovány frontálním opakováním nebo zkoušením u tabule. Výklad nového učiva má logickou návaznost, je dobře strukturovaný a odborně správný. Učitelé vytvářejí dostatečný prostor k procvičení jednotlivých příkazů, vzhledem k práci více žáků na jednom PC je nácvik delší, což snižuje celkovou efektivitu výuky. V jednom případě byl úvod do nového softwarového produktu realizován formou souvislého výkladu, při kterém byli žáci po celou sledovanou hodinu pasivní. U jiného učitele proběhlo procvičování učiva za aktivní spolupráce žáků, avšak práce byla zaměřena na upevňování mezipředmětových vztahů (s matematikou) a základy správného zápisu vzorců v Excelu, což neodpovídá tématické náplni zapsané v třídní knize. Kontrolu pochopení problematiky provádí učitelé také zadáním referátů, které v některých případech mají funkci domácího úkolu, neboť s jejich obsahem nejsou žáci seznamováni.

Motivace žáků je u jednotlivých učitelů rozdílná, většina uplatňuje průběžné slovní hodnocení a klasifikaci zadaných příkladů. Vzhledem k převažující týmové práci žáků na jednom PC nelze zajistit naprostou objektivitu při klasifikaci výkonů každého jedince. Také klasifikace referátů – domácích úkolů nemá plně objektivní základ, neboť nelze posoudit výši samostatné práce žáka. Otázky při ústním zkoušení jsou přiměřeně náročné a výkon žáka byl spravedlivě zhodnocen a následně oznámkován.

I komunikace a interakce učitelů se žáky je podstatně ovlivněna podmínkami výuky. Přestože jsou předem stanovená pravidla chování žáků v učebně, někteří učitelé nejsou důslední při jejich kontrole (např. konzumace jídla nad klávesnicí). Významným prvkem je časté narušování výuky hlasitými poznámkami žáků nesouvisejícími s výukou (hlavně v nižších ročnících). Žáci mají vytvořen dostatečný prostor k diskusi, využívají jej, avšak odpovědi učitelů nejsou většinou všemi žáky sledovány.

Úroveň výuky výpočetní techniky je hodnocena jako průměrná.

Chemie

Výuka se realizuje v souladu s platnými učebními dokumenty podle vypracovaných tematických plánů s časovým rozvržením učiva. Předmět se vyučuje pouze v 1. ročníku a jeho obsah je zaměřen na vytvoření všeobecného základu o chemických prvcích, sloučeninách

a jevech. Bezprostřední příprava učitelky spočívá v promyšlené struktuře jednotlivých hodin a výběru vhodných pomůcek k názornější výuce.

Chemii vyučuje jedna učitelka splňující podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Výuka se realizuje v kmenových učebnách, které kromě nástěnné periodické tabulky prvků nejsou tematicky upraveny. V učebnách je zpětný projektor, který učitelka průběžně využívá. Žáci na jednotlivé části chemie vlastní učebnice, se kterými průběžně pracují; dále jsou jim zapůjčovány sbírky úloh z chemie, jež jsou využívány nejen k procvičování, ale i k písemným testům. Vybrané tematické celky jsou žákům účelně zprostředkovány názornými videoukázkami, případně modely chemických vzorců; demonstrační pokusy nejsou prováděny. V závěru školního roku jsou zařazena jednoduchá laboratorní cvičení využívající v maximální míře omezené materiální vybavení k předmětu.

V úvodu sledovaných hodin bylo zařazeno opakování probraného učiva formou písemného testu nebo jeho rozborem, do nějž byli průběžně zapojováni všichni žáci. Formulace otázek vedla žáky k aplikaci poznatků, náročnost byla přiměřená. V následném výkladu doplněném odkazy na obrázky v učebnici, videoukázkou nebo názornými modely jsou využívány získané znalosti žáků. Pravidelné zapojování žáků do navazujících činností vytváří pracovní atmosféru po celou dobu sledovaných hodin. V případě zjištěných rezerv ve znalostech žáků učitelka účelně zařazuje vhodná procvičení, pochopení ověřuje vypracováním domácích úkolů.

Dynamický spád sledovaných hodin byl založen na průběžné motivaci a hodnocení všech činností žáků s přesně stanovenými a respektovanými kritérii. Klasifikace byla objektivní, používaly se i prvky dílčího hodnocení a slovního vyjádření k výkonu žáků.

Učitelka vyžaduje důsledné dodržování předem stanovených pravidel v chování i v komunikaci žáků, která jsou dodržována, občas i za cenu méně uvolněnější atmosféry.

Úroveň výuky v chemii je hodnocena jako velmi dobrá.

Matematika

Výuka matematiky je realizována na základě upravených v rámci programu Phare a schválených pro tuto školu učebních osnov. Dotace výuky matematiky je ve všech oborech rozdělena následovně: 1. ročník - 5 hodin týdně, 2. ročník - 3 hodiny týdně, 3. a 4. ročník - 2 hodiny týdně. Je dodržena předepsaná celková dotace. Osnovy jsou rozepsány, kontinuita vzdělávání je dodržena. Pro všechny obory jsou vypracovány podrobné časově-tématické plány, což je velmi důležité zejména ve 3. a 4. ročníku při již zmíněné dvouhodinové dotaci. V době konání inspekce nebylo zjištěno významné zpoždění proti časově-tématickým plánům. Ve škole průběžně pracuje předmětová komise matematiky, která se zabývá mimo jiné koncepčními otázkami předmětu. Příprava převážné většiny učitelů na výuku byla velmi dobrá, struktura hodin promyšlená.

Všech pět sledovaných vyučujících splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti.

Ve většině sledovaných hodin pracovali žáci s literaturou (učebnice, sbírky, tabulky, rozmnožené texty). K disposici je zpětný projektor, který nebyl využit. Knihovna odborné literatury je dobře zásobená, přístupná učitelům i zájemcům z řad žáků. Matematické sbírky jsou na přiměřené úrovni.

Členění hodiny a tempo výuky bylo v většině sledovaných hodin přiměřené typu školy a věku žáků. Většina hodin byla efektivně využita. Prostředí všech tříd bylo na průměrné úrovni.

Výuka ve sledovaných hodinách byla vedena převážně frontálním způsobem s uplatňováním individuálního přístupu k žákům. Všichni hospitovaní vyučující vykládali látku věcně správně, jejich verbální projev byl velmi dobrý. Ve většině hodin umožňovali učitelé žákům řešit úkoly individuálním tempem a alternativními metodami. Žáci byli v převážné většině vedeni

k vlastním formulacím závěrů, které byly postupně opravovány a upřesňovány. Sledovaná výuka byla hodnocena od vynikající až po průměrnou.

Ve většině hospitovaných hodin byli žáci dobře motivováni a za své výkony průběžně hodnoceni převážně pozitivním způsobem. Otázky učitelů byly zaměřeny zejména na pochopení vztahů a aplikaci. Předepsané písemné práce byly vhodně sestavené, pečlivě opravené a objektivně ohodnocené.

Ve většině sledované výuky byla komunikace se žáky velmi dobrá, i když se učitelé lišili svým přístupem od přátelského až po autoritativní. Žáci a učitelé se navzájem respektovali.

Žáci školy se každoročně zapojují do celostátní matematické soutěže středních odborných škol, vyhlašované MŠMT a organizované Jednotou českých matematiků a fyziků.

Celkově je výuka matematiky hodnocena ČŠI jako velmi dobrá.

Strojírenská technologie a praxe

Předmět se vyučuje ve všech prvních ročnících v jednotné dotaci a podle stejné učební osnovy. Ve vyšších ročnících je časová dotace i zaměření problematiky vázáno na zvolený obor. Ve sledovaných hodinách prvního a třetího ročníku byla třída rozdělena na čtyři skupiny, které se v průběhu školního roku střídají na jednotlivých pracovištích dle předem připraveného harmonogramu. Předmět se vyučuje v blocích. V prvním ročníku je tříhodinový, ve třetím čtyřhodinový. Rozvržení bloku v dílenské části předmětu je účelné a odpovídá platným přepisům pro dílenské vyučování. Dle záznamů ve třídních knihách bylo zjištěno, že skutečný počet odučených hodin se v jednotlivých skupinách liší a to jak v prvním, tak i ve třetím ročníku. Například rozdíl mezi počtem odučených hodin v části truhlářství (první ročník) u první a třetí skupiny je 12 hodin. U ročníku třetího je rozdíl 8 hodin (2. a 3. skupina).. Vzhledem k plánovanému počtu hodin (24 v 1.roč. a 32 ve 3.roč.) se jedná o značnou diferenci, která se projevuje hlavně v oblasti procvičení učiva (25 % hodin v prvním a 12,5 % hodin ve třetím ročníku).

Oba vyučující splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Velmi dobré až průměrné jsou podmínky materiální: vybavení jednotlivých pracovišť pro seznámení žáků s různými technologickými oblastmi, pomůcky vyučujících i žáků.

Ve sledovaných hodinách byly využívány možnosti individuální a skupinové výuky. Zadávané úkoly a problémy měly jasnou úvodní specifikaci, byla zdůrazněna i návaznost na předchozí vědomosti a dovednosti jak v předmětu samotném, tak i ve vztahu k navazujícím odborným předmětům. Žáci měli dostatečný prostor na samostatnou práci, při níž komunikovali navzájem i s vyučujícími.

V hodinách prvního ročníku byly před zahájením práce přesně definovány požadavky a pravidla na klasifikaci hotového výrobku, byla zdůrazněna možnost volby individuálního tempa a dodatečného procvičení požadovaného úkonu (ruční řezání materiálu). Ve třetím ročníku bylo v rámci zadání rozsáhlejší samostatné práce (výkres součástky a technologický postup výroby) věnován dostatek času na zdůraznění souvislostí a přesnou specifikaci požadovaných výstupů.

Pracovní atmosféra v obou sledovaných ročnících ovlivňovala výkon žáků pozitivně. Ve způsobu komunikace žáků s vyučujícími se projevovala vzájemná důvěra, respektování a dodržování dohodnutých pravidel.

Kvalita vyučování předmětu je přes nedostatky v realizaci časových harmonogramů střídání skupin hodnocena jako velmi dobrá.

Odborný blok I (Mechanika, Nauka o materiálu, Základy techniky)

Předměty byly sledovány v prvních ročnících, pouze předmět Mechanika i ve třetím ročníku oboru Strojírenství. Stanovené osnovy předmětů se striktně dodržují, rozpracování tematických plánů je podrobné. Plánovaná časová dotace je realizována bez zpoždění v probírané učební látce.

Obě vyučující splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti stanovené právními předpisy. Jejich příprava na konkrétní vyučovací jednotky je pečlivě promyšlena: vychází z vlastních zkušeností a z dobré znalosti žáků konkrétních tříd.

Vyučování probíhalo v kmenových třídách, jejichž vybavení bylo pouze základní – tabule, lavice. Stav tabule neumožňoval obzvláště v předmětu Základy techniky korektní technické náčrty závitových spojů. Problém se však projevoval v různé míře ve všech sledovaných hodinách. Při výuce základních technických předmětů, kde žáci musí předvést pochopení technického zobrazení či řešit příklady, je konstatovaný nedostatek materiálně-technického vybavení zásadní. Ve vyučování byly používány schválené učebnice, v některých případech vlastní (interní) učební texty.

Zvolené formy a metody práce odpovídaly specifikám probíraného učiva a upřednostňovaly aktivní práci žáků. V hodinách Mechaniky žáci řešili příklady, které navazovaly na předchozí témata. I výklad nové látky byl koncipován jako příklad, kde návaznost známého a vhodně podaného nového učiva dokázali v podstatě provést samotní žáci. Vyučující kladou důraz (zvláště v prvních ročnících) na dobré vedení sešitů. Provádějí kontrolu, ukládají opravy a dohlížejí na zápisy nového učiva v hodinách. Ve všech hodinách a zejména v hodinách Mechaniky, byl vytvořen dostatečný prostor k diskusi nad probíranou problematikou a na dotazy žáků. Pravidelně jsou zadávány domácí úkoly. Ve sledovaných hodinách však domácí práce žáků nebyla zvlášť hodnocena, kontrola domácích úkolu sloužila např. v hodině Základy techniky jako zpětná vazba svědčící o míře pochopení a osvojení učiva. Efektivita sledovaných hodin byla průměrná, nebyly pro její zvýšení použity všechny prostředky (např. připravená zadání úloh, zpětný projektor atd.)

Klíčovým momentem v hodinách tohoto odborného bloku bylo průběžné ověřování stupně pochopení a vstřebání učiva. Vyučující poukazovaly na možné chyby při zobrazení strojních součástek, nebo při řešení příkladů. Přestože míra konkrétního hodnocení ve sledovaných hodinách byla poměrně nízká, učitelky mají (dle předložených záznamů) dostatečné množství informací ke zhodnocení každého žáka. Ve své práci podporují sebereflexi žáků - akceptují možnosti dobrovolného zkoušení žáků.

Atmosféra ve všech sledovaných hodinách byla dělná a přátelská. Autorita vyučujících byla bezvýhradně akceptována, učitelky respektovaly individualitu žáků a dávaly jim dostatek možností k projevu a dotazům.

Přes nedostatky v oblasti materiálně-technického vybavení jsou hodiny Odborného bloku I hodnoceny jako velmi dobré.

Odborný blok II (Stavba a provoz strojů, Automatizace, Kontrola a měření)

První dva z uvedených předmětů byly sledovány ve třetím a čtvrtém ročníku oboru Strojírenství, jedná se o předměty maturitní. Další (Kontrola a měření) je povinným předmětem oboru Výpočetní technika. Časová dotace předmětů je v souladu se schválenými učebními dokumenty. V předmětu Kontrola a měření se třídy dělí do dvou skupin a výuka se realizuje v laboratořích (měření délkových rozměrů a měření fyzikálních veličin), přičemž v průběhu školního roku se skupiny vymění. Učební osnovy předpokládají v obou laboratořích

34 hodiny, avšak dle předložené třídní knihy (3.B) bylo zjištěno, že v jedné skupině (v prvním pololetí) se odučily pouze 24 hodin, tj. 70 % plánované dotace. V maturitních předmětech (Stavba a provoz strojů, Automatizace) realizují někteří žáci "žákovské projekty", které dle schválené koncepce školy nahrazují praktickou maturitní zkoušku. V obou předmětech jsou plánována cvičení, avšak pouze v předmětu Automatizace se třída dělí na skupiny a cvičení se provádějí v dobře vybavené laboratoři. Dle předložených tematických plánů a třídních knih lze konstatovat, že plánovaná problematika byla realizována s výjimkou Automatizace ve třídě 4.A, kde procento odpadlých hodin (absence vyučujícího) bylo značné (téměř 20 %).

Sledované předměty vyučují čtyři odborně a pedagogicky způsobilí učitelé s dlouholetou provozní praxí. Svoje zkušenosti využívají při výběru vhodných témat "žákovských projektů", která jsou často volena tak, aby zaujala i odbornou veřejnost.

Teoretická část sledovaných předmětů (s výjimkou Kontroly a měření) se realizuje v kmenových třídách, kde není k dispozici žádné zvláštní vybavení. Estetická úroveň tříd je průměrná, velikost zpravidla vyhovující. Vybavení laboratoří předmětu Kontrola a měření je průměrné, laboratoř Automatizační techniky je vybavena velmi dobře (stavebnice FESTO – pneumatické a elektropneumatické, programovatelná zařízení). Hodiny laboratorních prací a měření se realizují zpravidla jako dvouhodinový blok.

V maturitních předmětech probíhalo opakování před blížícími se maturitními zkouškami nebo před závěrečným písemným testem. Jednalo se z větší části o frontální opakování poznatků vyučujícím, nebo žákem (u čtvrtých ročníků). V hodině třetího ročníku (Stavba a provoz strojů) byl sledován samostatný výstup trojice žáků v rámci cvičné obhajoby "žákovského projektu". Úroveň samostatné práce žáků byla v těchto hodinách poměrně nízká. Pravidelně a ve většině případů fakticky správně reagovali na položené otázky pouze někteří jedinci. Zbytek třídy přihlížel opakování pasivně, několik žáků se dokonce bavilo jiným způsobem. Předvedená "obhajoba" projektu prokázala rozdílnou míru zapojení a schopností jednotlivých žáků – aktivně na otázky vyučujícího a spolužáků reagoval pouze jeden ze trojice studentů, ostatní se vyjadřovali pouze jednoslovně.

Dílčí samostatná práce žáků v rámci stanovených úloh byla sledována v laboratořích Kontroly a měření. Průběh cvičení zde usnadňuje příručka se vzorovými úlohami měření délek a fyzikálních veličin, kde žáci mohou sami vyhledat měřenou úlohu a průběžně kontrolovat naměřené hodnoty a výsledky. Z jednotlivých cvičení jsou vypracovávány protokoly, které se následně hodnotí. Vytíženost vyučujících a laboratoří však neumožňuje zařazení náhradních termínů měření pro nepřítomné žáky, kteří při déle trvající absenci vypracovávají pouze protokoly na základě hodnot zadaných vyučujícím.

Ve sledovaném bloku nebylo zaznamenáno tradiční hodnocení vědomostí nebo dovedností žáků. V opakovacích hodinách a při diskusi se uplatňovaly hodnotící soudy, celkově však hodnotících a motivačních prvků bylo využíváno spíše podprůměrně. V předmětu Kontrola a měření se hodnotí pouze odevzdané protokoly, případně písemné práce zaměřené na teorii měření. Počet známek (dle záznamů vyučujících) byl vzhledem k danému období průměrný.

Úroveň verbální komunikace vyučujících ve sledovaných hodinách byla velmi dobrá. V komunikaci žáků však byly shledány značné rezervy. Zejména v opakovacích hodinách závěrečných ročníků chyběla cílená odborná debata. Řešení žákovských projektů je v tomto ohledu pouze jedna z možností využití problémových situací. Navíc, protože většinou pracuje skupina žáků, je míra jejich zapojení do řešení problému velmi obtížně definovatelná a ve smyslu objektivního zhodnocení méně použitelná. Kladem je naopak příležitost uplatnit v praxi týmovou práci a nutnost komunikovat jak uvnitř skupiny, tak i směrem k dalším subjektům (sběr informací, možnosti uplatnění a využití práce atd.).

Kvalita vyučování předmětů tohoto odborného bloku je průměrná.

Hodnocení kvality vzdělávání

Kvalita vzdělávání v některých sledovaných předmětech (matematika, chemie, strojírenská technologie a praxe a odborný blok I) je hodnocena jako velmi dobrá, ve výpočetní technice a odborného bloku II však jako průměrná. Posledně jmenované předměty jsou spojeny s profesním zaměřením budoucích absolventů a vypovídají více o kvalitě výstupů škol. Celkově je, vzhledem k této skutečnosti a s přihlédnutím k průměrným materiálně-technickým podmínkám prakticky ve všech odborných předmětech, kvalita vzdělávání v SSPŠ hodnocena jako průměrná.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Ředitel školy od svého jmenování do funkce realizuje předloženou koncepci, jejíž podstata je založena na přípravě odborníků dle požadavků praxe. Toto je i smysl transformace učebních dokumentů a pojetí odborného vzdělávání realizovaného v programu PHARE - VET. V tomto smyslu byla (schválením vlastních učebních dokumentů po ukončení experimentu v roce 1998) koncepce školy do značné části naplněna. Volba konkrétního studijního oboru se ve skutečnosti realizuje na konci prvního ročníku, proto jsou údaje zahajovacího výkazu pro první ročníky nepřesné (v jednotlivých oborech je vykázána třetina přijatých žáků). Teprve od druhého ročníku jsou uvedené statistické údaje v souladu se skutečností. Nedostatkem přetrvávajícím do doby konání inspekce je skutečnost, že v rozhodnutích o přijetí ke studiu není uveden obor, nebo integrovaný první ročník (tak jak je učebními dokumenty schváleno), ani to, že skutečná závazná volba oboru studia bude realizována na konci prvního ročníku. Ve škole nebylo možné dohledat žádosti rodičů či žáků s podpisem rodičů o zařazení do konkrétního oboru studia ani příslušná rozhodnutí ředitele školy, ale přesto jsou žáci do specializovaných tříd na konci prvního ročníku rozděleni. Zároveň je nutné konstatovat, že zcela jednoznačná preference přání rodičů a volby žáků při výběru oboru studia na konci prvního ročníku dostala školu do téměř neřešitelné situace: počet zájemců o studium oboru výpočetní technika značně přesahuje v současné době kapacitní možnosti školy, což se následně projevuje ve zhoršení podmínek pro výuku.

Koncepce školy je přijata učitelským sborem a řada pedagogů se k dosažení jednotlivých dílčích cílů aktivně angažuje (zpracování interních učebních textů, účast v projektech mezinárodní spolupráce, práce vedoucích v "žákovských projektech"). V závěrečném ročníku studia jsou zpracovávány "žákovské projekty". Jejich význam z hlediska přípravy na praxi, samostatnou práci a práci s informacemi je, jak bylo uvedeno i v části Kvalita vzdělávání, značný. Nevýhodou je nemožnost objektivně posoudit přínos a míru angažovanosti jednotlivých žáků v rámci jejich zpracování. Použití projektů v rámci experimentálních maturitních zkoušek bylo MŠMT ČR povoleno - dopis č.j. 32 579/97-20 ze dne 19. prosince 1997 -, avšak nikoli ve smyslu nahrazení praktické maturitní zkoušky. Vzhledem k tomu, že škola nahrazuje praktickou maturitní zkoušku ohodnocením žákovského projektu a jeho ústní obhajobou v den konání ústní maturitní zkoušky, dochází k nedodržení § 11 odst. 5 vyhlášky MŠMT č. 442/1991 Sb., o ukončování studia ve středních školách a učilištích, ve znění pozdějších předpisů.

Činnost školy se odvíjí od pečlivě připraveného ročního plánu, který je dále rozpracován do plánů týdenních. Ty obsahují již zcela konkrétní informace pro jednotlivé pracovníky. Jejich

umístění ve sborovně školy (vedle dalších aktuálních materiálů) umožňuje rychlou orientaci všech zaměstnanců. Dle přímého pozorování v průběhu inspekce je tento systém plánování velmi účinný jak ve směru přímého přenosu informací, tak i ve zpětné vazbě (pro kontrolní činnost vedoucích pracovníků).

Vnitřní rozpis zaměstnanců a prostředků na platy pracovníků SSPŠ byl proveden v souladu s příslušným pokynem MŠMT. Finanční rozvaha na rok 2000 uvádí objem předpokládaných ostatních neinvestičních nákladů téměř o 19 % vyšší než byla skutečnost roku 1999. V rozvaze nebyl proveden odhad pokrytí těchto výdajů příspěvkem ze státního rozpočtu nebo z jiných zdrojů. Plán odpisů investičního majetku nebyl dostatečně minimalizován, což vedlo ke stavu, kdy finanční objem fondu reprodukce investičních prostředků neodpovídal stavu finančních prostředků na běžném účtu u banky.

Koncepce školy je přijata pedagogickým sborem a veřejností, je naplňována, avšak bez ohledu na reálně existující materiálně-technické vybavení školy a platné právní předpisy pro ukončování studia. V rámci vymezeném orientační inspekcí je plánování hodnoceno jako průměrné.

Organizování

Ředitel školy byl do funkce jmenován vrchním ředitelem pro správu regionálního školství MŠMT ČR ke dni 1. srpna 1997. Náležitosti požadované při jmenování statutárním orgánem byly doloženy.

Po svém jmenování vypracoval nové organizační schéma školy (od 1. srpna 1997) a jmenoval vedoucí pracovníky: statutárního zástupce, zástupce ředitele a vedoucího dílen. Kompetence jednotlivých pracovníků jsou jednoznačně stanoveny v náplni práce a přehledně vyznačeny i v samotném schématu. Poradními orgány ředitele školy jsou: rozšířená porada vedení, rada rodičů a pedagogická rada. Dále jsou jmenováni výchovný poradce a pracovník zabývající se bezpečností práce a požární ochranou.

Výchovný poradce splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výkon této funkce. Podstatnou náplní jeho činnosti je pomoc žákům při přechodu ze základní školy na střední. V prvním čtvrtletí jsou vytipováni žáci, kteří mají studijní problémy. V případě souhlasu zákonných zástupců je jim zajištěno vyšetření v pedagogicko-psychologické poradně. Žákům, jejichž předpoklady pro studium nejsou dostatečné, je zprostředkován při souhlasu zákonných zástupců přestup na jinou střední školu. Dalším důležitým okruhem práce výchovného poradce je prevence sociálně-patologických jevů a protidrogová prevence. V těchto oblastech je organizována osvětová činnost.

Realizace dílčích úkolů v organizování a kontrole v průběhu orientační inspekce odpovídalo stanovené náplni práce. Organizační schéma je přehledné a funkční. Ve SSPŠ jsou ustaveny předmětové komise a určeni jejich předsedové. V souvislosti se zaměřením orientační komise byla sledována práce v předmětových komisích výpočetní techniky, technických předmětů a matematiky. Předmětové komise se dle předložených zápisů schází a řeší aktuální problémy výchovně-vzdělávacího procesu. Předložené zápisy však neumožňují posoudit jejich práci v oblasti námětů a připomínek pro vedení školy, přestože dle osobních rozhovorů s jednotlivými pracovníky tato činnost existuje.

Deklarované a schválené učební dokumenty jsou v časové dotaci jednotlivých předmětů plněny. Na horší úrovni je plnění učebních osnov v některých předmětech a v některých skupinách žáků (viz Kvalita vzdělávání), a to převážně z důvodů nepřítomností vyučujících, kdy zpravidla u odborných předmětů a výpočetní techniky není možné zajistit odborné suplování a hodiny odpadají. V předloženém rozvrhu vyučování nejsou ve všech případech

dodrženy požadavky § 14 odst. 1 vyhlášky MŠMT ČR č. 354/1991 Sb., o středních školách, ve znění pozdějších předpisů: některé skupiny žáků tříd 3.A, 3.B a 3.C mají jeden nebo dva dny v týdnu 9 vyučovacích hodin, stejně tak některé skupiny žáků čtvrtých ročníků (4.F, 4.G, 4.J, 4.K, 4.L). Dalším nedostatkem je skutečnost, že mezi nultou a první hodinou vyučování není vůbec plánována přestávka (konec nulté hodiny 7.45, začátek první hodiny 7.45), což je v rozporu s § 14 odst. 2 výše zmíněné vyhlášky. Přitom jsou nulté hodiny ve všech třídách alespoň jednou týdně realizovány.

Školní řád (platný od 25. srpna 2000) je velmi podrobně rozpracován a obsahuje jak práva, tak i povinnosti žáků školy. Velkou pozornost věnuje docházce žáků a způsobu omlouvání absence. Mylně však užívá termínu "komisionální zkouška" (část III. Odst. 2) v případě nutnosti dodatečné klasifikace, je-li absence žáka větší než 25 % celkové vyučovací doby každého předmětu.

Povinná dokumentace školy je vedena. V průběhu inspekce bylo zjištěno, že ve třídě 4. G je ve školním roce 2000/2001 34 žáků. Tato skutečnost je v rozporu s § 14 odst. 3 vyhlášky MŠMT č. 354/1991 Sb. Personální dokumentace pracovníků školy je vedena, u pracovníků, kteří nesplňují podmínky pedagogické nebo odborné způsobilosti je uzavírán pracovní poměr na dobu určitou (někdy i opakovaně). Průměrný věk vyučujících ve SSPŠ je 50 let. Někteří z nich (převážně v odborných předmětech) jsou prakticky nezastupitelní, což se projevuje negativně směrem k žákům – větší procento odpadlých hodin při absenci vyučujícího.

Informace uvnitř školy se přenášejí dostatečně rychle. Slouží k tomu nástěnky ve sborovně a na chodbě (pro žáky). Informace o průběhu výchovně-vzdělávacího procesu mají rodiče ze studijních průkazů žáků. Zde se uvádějí známky v jednotlivých předmětech za každé čtvrtletí a další případné poznámky. Míra využití studijních průkazů žáků však závisí na přístupu jednotlivých vyučujících (třídních učitelů).

Vedení školy spolupracuje s rodičovskou veřejnosti i prostřednictvím Rady rodičů. Z prostředků rodičů byla např. zakoupena výpočetní techniky (2 PC, tiskárna, kopírka), kterou mohou ve vyhrazené místnosti a v odpoledních hodinách používat žáci, jejichž rodiče jsou členy Rady rodičů (zaplatili požadovaný příspěvek).

Ředitel školy zpracoval Výroční zprávu za školní rok 1999/2000, která obsahuje potřebné údaje a jejíž součástí je i stručná zpráva o hospodaření. V části I. "Výchovně vzdělávací činnost, personální zabezpečení" je uvedena zavádějící informace o výuce učebního oboru zámečník pro automobilovou techniku (JKOV: 24-22-2), který škola v Rozhodnutí o zařazení do sítě nemá povolený. Dle slovní informace ředitele školy je tento údaj chybný a souvisí s částí koncepce, která není realizována.

Žáci a učitelé školy se od roku 1997 zapojují do programů Sokrates a Leonardo da Vinci. Velmi intenzivní jsou kontakty s belgickou školou v Kortijku. Kromě přínosných výměnných pobytů žáci shromažďují informace, porovnávají a vyhodnocují údaje a využívají různé informační a komunikační technologie až ke konečné fázi – skutečné realizací výroby. Tato činnost má komplexní dopad na rozvoj zúčastněných žáků (rozvoj odborný, kulturní, společenský i jazykový).

Finanční účetnictví školy vede na základě smlouvy (živnostenský list) pracovnice, která na zkrácený úvazek vykonává funkci školnice. Mzdové účetnictví zajišťuje Středisko služeb školám Prahy 5. Zpracování roční účetní závěrky a vedení účetnictví bylo v souladu s příslušnými předpisy a je na velmi dobré úrovni.

V organizační práci vedení školy byly zaznamenány silné i slabé stránky. Např. velmi dobré mezinárodní aktivity a jasný organizační systém na straně jedné, a nedodržení platných předpisů pro tvorbu rozvrhu či problematické zabezpečení výuky v nosných předmětech

(větší počet odpadlých hodin) na straně druhé. Organizování je v rámci orientační inspekce hodnoceno jako průměrné.

Vedení a motivování pracovníků

Základní články vedení tvoří předmětové komise. Jejich vedoucí jsou členy poradního orgánu ředitele, který se pravidelně schází. Výstupy těchto jednání jsou na koncepční úrovni spíše formální, zabývají se převážně aktuálními záležitostmi. Tvořivost a iniciativa pracovníků není omezována, chybí jí však koordinace ze strany vedení. Není vypracován plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. V evidenci vzdělávání pracovníků jsou rezervy. Někteří pracovníci se vzdělávají podle svého zájmu a finančních možností školy. Doklady o absolvování vzdělávání jsou zakládány do jejich osobních spisů.

Způsob stanovení a vyplácení nenárokových složek platu je stanoven vnitřním platovým předpisem ze dne 25. srpna 1998. V článku III. "Určení doby rozhodné pro zařazení do platových stupňů" je v odstavci 5 nesprávně uvedena delší doba (4 roky), po kterou pedagogický pracovník nesplňující podmínku pedagogické způsobilosti je povinen zahájit doplňující pedagogické studium. Dále je nesprávně uveden nižší věk pro přiznání výjimky ze zařazení do platového stupně (40 let). Směrnice jako celek je však zpracována velmi podrobně a zahrnuje téměř celou personální a mzdovou oblast činnosti školy. Zařazení zaměstnanců do platových stupňů bylo kontrolováno namátkově. Nebyly zjištěny nedostatky. Výše přiznaných příplatků za vedení a třídnických příplatků byly v souladu s příslušnými předpisy. Výše osobních příplatků pedagogických zaměstnanců je vedením školy přehodnocována vždy na konci měsíce podle návrhů vedoucích předmětových komisí.

Vedení a motivování pracovníků je hodnoceno jako průměrné.

Kontrolní mechanizmy

Ve vypracovaném interním dokumentu "Kontrolní systém školy" jsou obsažena pravidla vnitřní kontroly a schémata jednotlivých stupňů řízení vymezující: kompetence v rámci kontrolní činnosti, způsob hodnocení pracovníka, způsob zpracování analýzy výsledků kontrolní činnosti, postup při hospitaci včetně využití zjištěných výsledků. Prvním předpokladem pro funkční uvedení tohoto dokumentu do praxe je vypracování "Plánu kontrol" a "Plánu hospitací", které škola pro školní rok 2000/2001 nemá. Ani další oblasti uvedené v "Kontrolním systému školy" nejsou důsledně realizovány. Ředitel školy, jeho zástupci i předsedové předmětových komisí vykonávají průběžnou hospitační činnost, pořizují záznamy, ve kterých je spíše zaznamenána časová posloupnost výuky s převažujícím pozitivním hodnocením. Chybí koncepční pojetí hospitační činnosti a rovnoměrné rozložení na jednotlivé předměty a učitele. Kromě jedné výjimky nejsou nedostatky zjištěné ve výuce v rámci orientační inspekce (např. časové posuny oproti tématickým plánům) v záznamech uvedeny. Z jednání s členy vedení školy bylo patrné, že převážnou většinu nedostatků ve výuce vedoucí pracovníci znají, avšak chybí účinná opatření k řešení daných problémů a důsledná kontrola jejich odstranění. Celková analýza poznatků z hospitační činnosti, jak vedení školy, tak předsedů předmětových komisí, chybí.

Kontrolní činnost je vedoucími pracovníky průběžně prováděna a v případě zjištěných nedostatků dochází k jejich okamžitému odstranění. Ze zápisů z porad je patrné účelné přenášení informací k odstranění negativ zjištěných v rámci kontrolní činnosti. S výjimkou maturitního protokolu a třídního výkazu žáků, kteří ukončili ve školním roce 1999/2000, je pedagogická dokumentace vedena velmi dobře.

Plnění přímé vyučovací povinnosti bylo ověřeno u vybraných pedagogických zaměstnanců podle rozvrhů výuky. Nižší úvazky než stanovené byly zohledněny v pracovních smlouvách,

vyšší v evidenci přesčasové práce.

Kontrolní mechanizmy jsou hodnoceny jako průměrné.

Hodnocení kvality řízení

Kvalita řízení je s přihlédnutím k zaměření orientační inspekce hodnocena jako průměrná.

HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ PŘIDĚLENÝCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU

Hodnocení použití účelových prostředků

Účelové prostředky ve výši 30 tis. Kč přidělené na společné aktivity s vlámskými školami byly použity pro daný účel a řádně vyúčtovány v rámci ostatních neinvestičních nákladů.

Hodnocení čerpání NIV, ONIV

Hospodářský výsledek školy byl za rok 2000 nulový. Neinvestiční výdaje nepokryté státním rozpočtem byly uhrazeny ve výši 1.378,64 tis. Kč z vlastních mimorozpočtových zdrojů. Škola vykázala úsporu pracovníků, ale limit mzdových prostředků byl překročen o 4 %. Princip čerpání nenárokových složek platu byl dodržen a mzdové prostředky byly během roku čerpány rovnoměrně. Čerpání ostatních neinvestičních nákladů včetně odpisů investičního majetku bylo o 24 % vyšší než stanovil rozpočet.

Hodnocení efektivnosti využívání prostředků přidělených ze státního rozpočtu

Hospodaření školy bylo vzhledem k předchozímu vytvoření dostatečného objemu prostředků na finančních fondech školy na dobré úrovni. Prostředky státního rozpočtu byly vynakládány v souladu s příslušnými předpisy.

Prostředky přidělené škole ze státního rozpočtu byly efektivně využity pro zajištění provozu školní budovy a procesu výuky daných studijních oborů. Nehospodárnost v jejich vynakládání nebyla zjištěna.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí MŠMT ČR o změně zařazení (platné)
- Zřizovací listina, změny zřizovací listiny
- Učební dokumenty čj. 22 874/98-23 s platností od 1. září 1998 počínaje 1. ročníkem pro obory: 23-41-M Strojírenství, 26-47-M/001 Výpočetní technika a 64-42-M/007 Obchodní management ve strojírenství
- Učební osnovy a tematické plány sledovaných předmětů
- Hospitační záznamy ředitele školy, jeho zástupců a předsedů předmětových komisí
- Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1999/2000 a zpráva o hospodaření
- Zápisy z porad vedení školy, rozšířeného vedení školy a předmětových komisí
- Roční plán činnosti školy a týdenní plány
- Personální dokumentace zaměstnanců školy: doklady o vzdělání, pracovní smlouvy, případně další (např. živnostenský list)

- Závěrečná zpráva z experimentu PHARE VET (srpen 1998)
- Koncepce rozvoje školy (1996)
- Statistický výkaz Škol (MŠMT) P 1-04 za I. – IV. Q 2000
- Statistický výkaz Škol (MŠMT) V 7-01 k 30. 9. 2000
- Školní řád ze dne 25. 8. 2000
- Rozbor hospodaření 2000, Mzdová inventura 1. – 12.2000, Faktury přijaté 1. – 12. 2000
- Finanční rozvaha, výsledovka a hlavní účetní kniha k 31. 12. 2000
- Soubor interních předpisů: Kontrolní systém školy, Vnitřní platový předpis, Interní klasifikační řád (97-07-29), Organizační schéma
- Týdenní rozvrhy všech tříd a všech vyučujících
- Závazné ukazatele rozpočtu NIV
- Oběžník č. 7/2000, 2001 (volba maturitního předmětu)
- Podklady výchovného poradce, osobní dokumentace žáků
- Třídní knihy a třídní výkazy

ZÁVĚR

Výrazná pozitiva

- ***vlastní učební dokumenty, umožňující pozdější rozhodnutí žáka o volbě studijního oboru***
- ***rozvíjení dalších schopností žáků zpracováním "žákovských projektů" – umění pracovat v týmů, kreativita, konstruktivní myšlení***
- ***dobrá spolupráce vedení školy s jednotlivými poradnými orgány (zejména s radou rodičů)***

Výrazná negativa:

- ***nedostatečné materiální vybavení pro výuku výpočetní techniky, což negativně ovlivňuje zejména metody a formy výuky v dominujícím oboru pro školu***
- ***větší procento odpadlých hodin v odborných předmětech (zejména ve vyšších ročnících)***
- ***nedodržení právních předpisů výrazně ovlivňujících psychohygienu vzdělávacího procesu***
- ***nepřehlednost v rozhodnutích ředitele o přijetí ke studiu, nedodržení platných předpisů o ukončování studia***

Provedená kontrola vynakládání prostředků ze státního rozpočtu prokázala jejich využití v souladu s platnými předpisy.

Celkově je kvalita Smíchovské střední průmyslové školy v rámci orientační inspekce hodnocena jako průměrná.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři a další zaměstnanci ČŠI:	**Titul, jméno a příjmení**	**Podpis**
Vedoucí týmu	Ing. Jarmila Maslarovová	.....
Členové týmu	RNDr. Jarmila Burešová, CSc.	.....
	Ing. Milan Chmelař	.....
	Ing. Petr Adámek	.....

V Praze dne 15. května 2001

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 21. 5. 2001

Razítko

Ředitel školy	**Podpis**
Ing. Jindřich Pavouček	.....

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Posouzení jevů

Plní, je v souladu	*Dodržuje, čerpá účelně, efektivně*
Neplní, není v souladu	*Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně*

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	*Zcela mimořádný, příkladný*
Velmi dobrý	*Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň*
Průměrný	*Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň*
Pouze vyhovující	*Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa*
Nevyhovující	*Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.*

	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy (samosprávy):	2001-06-13	010 410/01-3005
Zřizovatel: Magistrát Hl. m. Prahy	2001-06-13	010 410/01-3005

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.